

KYRKANS VARA ELLER INTE VARA

ÅRTUSENDETS STÖRSTA FRÅGA

HUR LÅNG TID FÅR EN BEGRAVNINGSAKT LOV ATT TA?

© Kristina Wennergren

Denna debattartikel har delvis varit publicerad i tidningen FeMedia.

Kyrkans vara eller inte vara är ingalunda en fråga som är färdigdebatterad. Det behövs ett fortsatt ifrågasättande om kyrkan har någon som helst funktion i det nya årtusendet.

- Är Svenska Kyrkan för svenska folket? Nej, den är starkt emot individens självständiga tänkande!
- Är den i tiden? Nej, den är bakåtsträvande och tillbakahållande!
- Är den befrämjande av individens inre och yttre behov? Nej, den är topstyrd.
- Är den sekteristisk? Ja, varje predikan innehåller någon form av religiös hjärntvätt.
- Är den jämlik med människan? Nej, den är hierarkisk och missbrukare av makt sedan 1000 år tillbaka!
- Tolererar den andra tankesätt än kyrkans eget? Nej, den känner sig ständigt hotad av alternativa tankesätt oavsett om dessa leder fram till Gud eller inte.
- Är den flummig? Ja, hela bibeln är full av det man anklagar andra för att vara och som inte kan förklaras med vetenskapliga termer, sådant man tycker om att kalla flummighet när det gäller nyandligheten.
- Praktiserar de kärleksbudskapet? Ja, men inte mer än andra individer och rörelser. Motsatsen demonstreras dagligen i kyrkor ute i landet.

Jag frågar mig, är det en sådan kyrka den moderna människan vill ha i inträdet till det tredje årtusendet?

Vid två tillfällen under det sista året har jag blivit avvisad av Svenska Kyrkan då det gällt att få avskedsbrev upplästa vid jordfästningar.

En god vän avlider oväntat och kyrkoherden/den avlidnas nära släkting vill inte läsa upp ett mitt tacktal på fyra sidor, vilket i sin helhet representerar många vänners plötsliga sorg och bestörtning.

Argument I: Det skulle ta alltför lång tid att läsa. Och dessutom skulle kyrkoherden själv hålla tal för sin döda släkting.

Argument II: Den döda hade inte samma gudsuppfattning som kyrkoherden själv. Innehållet i tacktalet ifrågasattes innan det var läst, men det skulle gå bra att skicka brevet till kyrkoherden för påseende (censur).

När de närmast sörjande bestämt sa ifrån att brevet skulle läsas upp i sin helhet, att ingenting fick tas bort från texten, skulle det slutligen gå för sig att läsa upp brevet.

Under jordfästningen upplevde någon att kyrkoherden rent symboliskt stod och sparkade på kistlocket med sitt högtravande opersonliga tal som inte innehöll någonting av den gemensamma barndomen och uppväxten. Inte heller gavs något större erkännande av den avlidna släktingens mångåriga arbete med sökande människosjälar. Hon hade gjort intrång i kyrkans revir, själavård har kyrkan själv monopol på...

Att begravningsakten ändå blev en vacker ceremoni var tack vare den mångfald av minnen som den döda lämnade efter sig samt den stora skaran av tacksamma vänner och familjemedlemmar som deltog med sin sorg och sin närvaro. Det var definitivt inte kyrkoherdens/släktingens förtjänst.

Min ex-make avlider ett år senare och jag sitter återigen med ett kärleksfullt avskedsbrev på fyra sidor. Brevet är en kavalkad ur hans liv och berättar om hans styrka och svaghet, hans medgångar och motgångar under ett helt liv samt den sista kampen mot sjukdom och död som han slutligen förlorade. Återigen; brevet är skrivet ur ett kärleksfullt gråtande men tacksamt hjärta.

Den medelålders kvinnliga f d långtradarchauffören/prästen vägrar spontant att läsa brevet men lovar i alla fall att titta på det (censur?). Hon läser brevet och svaret är fortfarande nej. Varför? Hon svävar mellan den ena ursäkten efter den andra:

Argument I: Det skulle ta för lång tid att läsa (12 – 15 minuter). Skulle det vara en annan begravning efter denna? Svaret var ja, men det visade sig senare att detta inte var sant. Att detta var en liten begravning med få gäster och inga talare spelade ingen roll. Det skulle inte finnas tid att läsa ett så långt brev. Hela akten skulle få lov att ta 35 minuter, inte mer.

Argument II: Texten är för liten och svår att läsa. (Storlek 14 i datorn – hur klarar hon att läsa bibeltext?).

Argument III: Hon skulle inte kunna läsa det på rätt sätt.

Argument IV: Brevet är inte kyrkligt (nej, men mänskligt).

Argument V: Det går lika bra att lägga brevet på kistlocket (menade hon att den döde snabbt skulle kunna läsa det själv på väg från kyrkan till krematoriet?).

- Jag tror du förstår mig, säger prästen till min dotter i telefonen.

- Nej, säger hon. Det gör jag inte.

Prästen säger då att hon ska vända sig till facket för att "ha ryggen fri".

Jag ringer till begravningsentreprenören och undrar om han kan läsa upp brevet men prästen hade redan hunnit före med ett samtal till honom. Nej, han ska inte läsa upp brevet, men om jag kunde tänka mig att göra det själv så skulle det nog kunna gå för sig. (Argumentet om att det skulle ta för lång tid att läsa finns alltså inte längre kvar?)

Begravningsentreprenören visar ingen som helst förståelse för familjens upprörda känslor. Han har däremot full förståelse för prästens beslut. Om brevet däremot kunde läsas till kaffet efter jordfästningen skulle det gå bättre, då skulle man inte

uppehålla kyrkans lokaler. Men barnen som ordnade med sin fars begravning önskade avsluta begravningsakten i kyrkan. Av speciella skäl hade de valt bort kaffet efteråt. Detta visste begravningsbyrån mycket väl.

Det fanns nu många skäl för familjen att allvarligt diskutera en borgerlig begravning. Undersökningar gjordes snabbt men tiden tillät inte den stora apparat det betydde att göra denna förändring. Flera veckor hade gått sedan dödsfallet och dessutom skulle familjen själv få sätta ihop musik, tal och egna ceremonier. Tiden krympte för varje dag och dessutom hade kyrkobergravningen redan annonserats i lokalpressen. Utifrån dessa smärtsamma erfarenheter beslutades det i stället att vid nästa dödsfall i familjen skulle borgerlig begravning prioriteras, och alla arrangemang för detta skulle göras i god tid. Redan nu skulle man kunna sätta ihop musik man tycker om och tänka igenom och skriva ner vad man tycker att en sådan här minnesstund i stora drag ska innehålla.

Som ett sista desperat försök att ändå tillföra något personligt till akten, som en ersättning för det uteslutna tacktalet som skulle varit höjdpunkten på ceremonin för att förena de närvarande i gemensam sorg, skickades snabbt ett nytt fax till prästen med en förfrågan om hon kunde läsa upp en avskedsdikt från den avlidnes dotter. Den skulle ta 1,5 minuter att läsa. Även detta vägrades av prästen. Det blev i stället begravningsentreprenören som slutligen gjorde det.

Trots att prästen hade fyra sidor med målande beskrivningar av hur den avlidne var som person ringer hon dottern och frågar om just detta. Tyckte han kanske om att gå i naturen? Nej, men han hade varit sjöman i unga år och under sina fjorton år utomlands tog han regelbundet långa promenader på stranden. Vattnet var hans element.

Nej tyvärr, det fanns inga psalmer som passade in på denna beskrivning. Hade han däremot tyckt om naturen så hade det funnits lämpliga psalmer...

Sorgen är stor i familjen. Ingen orkar bråka i denna stund. De flesta människor orkar inte gå emot något så stort och mäktigt som Svenska Kyrkan. Med hjälp av landets högsta instanser som hovet, riksdag och regering behåller Svenska Kyrkan sin särställning och sitt strupgrepp på den lilla människan ute i samhället. Borgerlig begravning finns men alternativen till vackra lokaler är än så länge alltför få.

En högst opersonlig präst genomför begravningsakten utan någon som helst ögonkontakt med familjen, tar de närmast sörjande ytligt i hand, lämnar snabbt hela scenariot och lämnar samtidigt efter sig ett stort hål av kroppslig och själslig frånvaro. Hon har inte sagt ett enda personligt ord om den avlidne.

Många frågor kvarstår för mig och min familj:

- Vilken var den *egentliga* orsaken till att tacktalet till min ex-man inte kunde läsas upp under hans jordfästning?
- Varför kunde inte ens en liten dikt läsas upp av prästen? Var hon sur - och i så fall: vad har ett sådant personligt emotionellt beteende i kyrkan att göra?
- Finns det sekretessbelagda restriktioner från högre ort, eller bestämmer prästen själv vad han/hon vill och inte vill?
- Har kyrkan av ekonomiska skäl börjat rationalisera och effektivisera?

- Handlar det om maktmissbruk, "det är vi som bestämmer"?
- Är det för att vissa familjemedlemmar gått ur Svenska Kyrkan och man på detta sätt vill visa sitt missnöje?
- Är det för att undertecknad är en offentlig person vad gäller nyandligt tänkande?
- Sysslar man med svartlistning av icke medlemmar med avvikande åsikter?
- Hur mycket fjäskas det för kyrkan från begravningsentreprenörernas sida?
- När ska resten av svenska folket sluta fjäska för kyrkan?
- Hur kan t ex kändisbegravningar genomföras på 35 minuter med kanske 20-talet talare, sång, musik, diktläsning och profilering kring kistan av ett par hundra gäster. Gör kyrkan skillnad på folk och folk?
- Är allt detta förenligt med ett kristet budskap?

Familjen frågar sig också vad kyrkan har gjort för att stödja en sörjande familj som inte själva orkar läsa ett känsloladdat kärleksfullt avskedstal? Svaret är: Ingenting!

I massmedia debatteras kyrkans vara eller inte vara. Där hävdar kyrkan *bestämt* att man är *för* olika religiösa trosuppfattningar och *välkomnar* diskussioner kring olika religionsfrågor – fast med tillägget att *vi* måste hålla fast vid *vår* ståndpunkt och *aldrig* i sådana sammanhang glömma bort vad det är *vi* tror på.

Genom detta uttalande har Svenska Kyrkan klart deklarerat sitt tydliga motstånd mot förändringar, samtidigt som jag läser i kvällspressen att de nu lägger 7 miljoner kronor på att söka reda på hur de ska marknadsföra sig i det nya årtusendet, och *samtidigt* som de motvilligt erkänner att man inom nyandligheten har hittat saker som "vi kan lära oss från".

Det är i detta kyrkans motstånd mot förändring som vi finner dess svagaste länk. Det är här man sakta men säkert förlorar strupgreppet om människan. Det är här allt håller på att brista. Detta är de första stegen till kyrkans avlivande av sig självt.

När en bekant nyligen gick bort hörde vi prästen gång på gång kalla begravningsgästerna för "vänner". Varför? Det klingade falskt! Det överbryggade inte på något sätt den klyfta som fanns mellan honom och de sörjande. Han sa saker om den döda som inte alls var sant. Han hade haft ett samtal med änklungen över en kopp kaffe och gått hem och gjort sitt eget manuskript.

Detta är ingen engångshändelse. Tvärtom. Det händer hela tiden. Familj och vänner känner inte alls igen personbeskrivningen, men sorgen överväger och man vågar inte sticka hål på den heliga stund då man tar farväl av en nära anhörig i en allsmäktig kyrka. Man vill ha den frid i sitt hjärta som kyrkan säger sig erbjuda. Kompromisser från familjens sida sker hela tiden. I svåra tider är det lättare att blunda än att ifrågasätta och ta konflikter. Det blir en hädelse mot den avlidne. Kyrkan utnyttjar detta och kör över sina medlemmar. Sedan urminnes tider har vi lärt oss att backa för denna överhet.

När en annan bekant förlorade sin 17-årige son genom självmord, sökte mamman sig till den traditionella hjälp som samhället erbjuder; sjukvården och kyrkan. Ingen av dessa kunde hjälpa henne. I stället hittade hon alternativa vägar och lärde sig så småningom att försona sig med det som hade hänt. I glädje över att efter fem helvetiska år av djupaste förtvivlan, sorg och depression ha funnit en väg som

fungerade, ville hon dela med sig av sina erfarenheter till andra människor. I blygsam skala startade hon ett litet enmansföretag. Hon inbjöd föreläsare och ordnade med kurser i självutveckling och andlig filosofi.

Kyrkans folk i området såg henne som ett hot. De gick ut offentligt och agerade ytterst aggressivt, spred lögnen och satte slutligen stopp för verksamheten. Hon orkade inte gå emot. Detta är samma kyrka som säger sig hjälpa den nödställda. Detta är samma kyrka som med alla medel försöker klamra sig fast vid makten. Att en förtvivlad mamma hade funnit sin Gud spelade ingen roll. Det var inte genom kyrkan.....

När invandrare kommer till Sverige får de genast veta av kyrkan vad det innebär att *inte* vara medlem i Svenska Kyrkan. Samma sak händer de som går ur kyrkan. De får ett brev som berättar om att "Ni får inte delta i det och det..." och "ni kommer inte att få uppleva gemenskap med Jesus..." (jasa?).

Varför stannar så många människor kvar i en kyrka de inte har någon kontakt med annat än i speciella skeenden i livet? Är det något annat än nostalgi och helgjuten barnatro som fått oss att stanna kvar i kyrkan så här länge? Och finns det någon medveten människa som inte blivit besviken på kyrkans Gud? Borgerliga ceremonier har än så länge tråkiga lokaler. Vi längtar efter stämningsfulla vackra rum eller byggnader att döpa våra barn i, låta barnen konfirmeras genom, gifta oss i och jordfästa våra anhöriga, därför att detta är minnen för livet. Jag vågar påstå att utan dessa fyra skeenden i våra liv vore kyrkan stendöd idag.

Är det inte dags nu att börja ändra på allt detta som vi tycker är fel? Är det inte dags nu att börja bygga alternativa vackra byggnader till livets fyra ceremonier? Då slipper vi dessa höga herrar att vara förbindelselänk till en Gud som vi ändå inte känner igen. Då slipper vi gammalt blod på kyrkväggarna. Då slipper vi fortsatt bespottning mot avvikande åsikter och trosuppfattningar. Då slipper vi över huvud taget påminnas om den dystra historia som genom tiderna skapats av kyrkans folk.

I stället kan vi vara med och bygga det vi hellre vill ha. Duktiga arkitekter och gudabegåvade konstnärer står redo att skapa, bygga och genomföra. Varför inte börja nu? Alternativa tankesätt har vi redan. Alternativa "biblar" har vi också; livsfilosofisk litteratur som människor tagit till sina hjärtan och dagligen blir hjälpta av, heliga ord nerskrivna av människor intonade till Gud och Jesus och allt det som står för det goda i livet.

Själv ser jag framför min inre syn nya typer av heliga rum där man samlas i gemenskap eller som man söker sig till för att få vara för sig själv, som får den roll kyrkan vill ha men inte klarar av att leva upp till. Dessa nya byggnader kan vara domliknande glaskupoler inredda med kristaller, färger, blommor, glasmålningar, fontäner, levande ljus, musik och högt i tak, belägna i natursköna platser runt om i Sverige. Exempel på fridfulla byggnader finns i mångfald.

Hur länge ska vi tysta låta kyrkans spektakel fortgå? Jesus stod aldrig i en talarstol och tittade ner på folket eller talade med onaturligt högdragen röst. Jesus byggde inte kyrkor. Jesus satte sig inte över andra människor. Jesus kom i all enkelhet med ett lättförståeligt kärleksbudskap som kyrkan sedan har förvanskat och bäddat in i

sina egna egoistiska syften och skenheliga motsägande uttalanden. Jesus var en man av folket.

Jesus klädde sig inte heller i guldbroderade kåpor. Prästernas utstyrsel är endast löjliga i sitt utseende och tillhör en svunnen tid där prästen med högdragen stämma lyfter sitt pekfinger och tittar ner på sina syndiga undersåtar. Häng in dem i museernas glasmontrar! Detta är endast något att skratta lite förläget åt när vi i nya årtusendet tittar tillbaka i backspegeln.

Den stela prästkragen representerar helt och fullt kyrkans förstelnade attityder gentemot folket. Kyrkan har utgett sig för att ha alla svar. Ologiska bortförklaringar är tillåtna och accepterade på högsta ort. Vid närmare betraktande liknar det Kejsarens Nya Kläder... Hur kunde vi gå på allt detta i alla år – vi det kuvade folket?

Religiös hjärntvätt sker konstant och är väl gömd i kyrkans vackra inramning och förädlade ord bakom skenheliga ansiktsdrag. Var finns lusten och kreativiteten? Var finns glöden och inspirationen till att leva Jesu ord? Inte i Svenska Kyrkan! Inte i frikyrkorna heller. Svenska Kyrkan är högtidlig och högdragen. Vem behöver det? Ingen vad jag vet – förutom utövarna själva.

Den lilla lilla människan har alltid varit bespottad av kyrkan, till och med idag då kyrkans portar slås igen med ett ekande dunk för nyandliga, homosexuella och andra som inte passar in i den uråldriga omänskliga kyrkomodellen.

I slutet av 1999 lovade jag mig själv att inte träda in det nya årtusendet med kyrkans ok på mina axlar. I Aftonbladet kunde man klippa ur en anmälningskupong för utträde ur Svenska Kyrkan. (Tack Aftonbladet!) Jag fick flera vänner och familjemedlemmar med mig. Jag kunde inte förstå hur jag hade kunnat vänta så länge. Jag kunde inte heller förstå att så relativt få människor gick ur vid denna tidpunkt.

Jag har nu valt bort Svenska kyrkan, men detta är definitivt inte liktydigt med att jag skulle ha valt bort Jesus ursprungliga kärleksbudskap eller tron på en Högre Kraft. Denna Högre Kraft tonar jag in till varje dag. Denna Högre Kraft skulle jag inte kunna leva länge utan.

Nej, på mitt kistlock ska ingen präst få sparka när min kropp en gång ska återgå till jorden. Något helvete som kyrkan predikar om är inte mitt öde, inte andras heller.

Trots hittills relativt få utträden ur Svenska Kyrkan vill majoriteten av svenska folket i själ och hjärta inte ha kvar en dogmatisk kyrka som utövar det de kallar kärlek men som går hand i hand med villkor och krav.

Det nya millenniet hjälper oss alla att ta ett gigantiskt kliv i människans historia, ståda upp och slänga bort. Självt har jag genom utträdet ur kyrkan slutgiltigt städat bort kyrkans negativa budskap om helvete och skärseldar och tagit med mig min egen Gud och mina egna förhoppningar in i den nya tiden. Här hyser jag ett ärligt engagemang att bära fram i en ny och hoppfull tid.

Vad som sker nu är en grundlig husesyn av kyrkans hela verksamhet och det är helt på sin plats. Det ligger helt i tiden att prästerskapet nu behöver kliva ner från sina

höga hästar. Kyrkans krigshär tvingas nu dra sig tillbaka och antingen göra helomvändning (hur de nu kan göra det utan att tappa ansiktet?) eller lägga ner hela verksamheten.

Vi kan nu hjälpas åt att skriva ny historia med utgångspunkt från kyrkans tusenåriga hyckleri och vilseledande skrämselfpropaganda gentemot hela svenska folket. Detta är det enda sättet att verkligen bli fria från att fastna i svenska kyrkans form och hamna i det helvete de ständigt pratar om.

Vi kan nu börja använda vår nya medvetenhet och harmoniera allt det fruktansvärda helvete som kyrkan predikar om – och som de inte längre vet hur de skall prata bort nu när människan reser sig ur gammal förnedring och börjar ställa frågor och krav.

Öppet brev till Kyrkans ansvariga:

Kära kyrkans män (och kvinnor)!

Varför fortsätta kämpa emot? Varför inte börja erkänna allt det oförlösta och omänskliga som står i bibeln? Vi vet nu att det inte har hjälpt att skriva om bibeln. Den hemska undertonen av pekfingrar, dogmer, straff och förbud går inte längre att bädda in i era dubbla budskap om att er Gud är den enda sanna guden och att bibeln är den enda heliga boken.

Den dödsdom er kyrka har över sitt huvud finns därmed kvar. Det är bara en tidsfråga innan allt rasar och människans egen kärlekskraft har tagit över er vredgade Gud. Det går inte att förena alla dessa motsatser om djävulen och Gud. Folket kan inte underskattas längre. Människorna låter sig inte luras mer. Vi kan tänka själva och vi vågar numera mer och mer uttrycka det.

Vi vet alla att det är religionerna som står för världens krig och förtryck av människorna. Allt detta borde bli historia nu. Kyrkans framtid handlar helt sannolikt om att vara museum över en svunnen tid, 1000 dystra år av helvetisk ondska. Likt Hitlers koncentrationsläger kommer de att stå som mörka monument över denna hemska tid av förföljelse och bespottning i människans historia. De kommer att stå som påminnelser om prästerskapets utsugning av den ständigt hotade människan som inget annat vågade än att ställa upp på alla krav och förbud.

Ja, visst finns det många präster i Svenska Kyrkan som är fantastiska människor! Men *hur* kan ni stanna kvar inom kyrkans ramar och underlåta er att lyda under alla dessa falska förspeglings? Jag uppmanar er alla att kliva ut ur kyrkans gammalmodiga mönster och hjälpa till att bygga det nya årtusendet under helt andra förutsättningar. Min Gud, vad ni behövs därute!

Ni andra kyrkans anställda behöver inte vara rädda för att bli arbetslösa. Det finns A-kassa, kunskapslyft och omskolning för alla. Den som får en depression i övergångstiden kan söka hjälp bland alla de alternativa själavårdare som finns i samhället idag och som når fram till individen på sätt som kyrkan inte alltid kunde. Här kan du äntligen få uppleva friheten att på egen hand söka och finna din egen inre

Gud och därmed också erfara den Inre Harmoni som kyrkan inte kunnat bistå med under alla år.

- Kristina Wennergren
2001-02-26